

МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, РОСІЙСЬКОЮ,
ПОЛЬСЬКОЮ ТА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВАМИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

*Міжнародної
науково-практичної конференції
молодих вчених,
курсантів і студентів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Львів – 2014

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

канд. техн. наук	Рак Т.Є. – головний редактор
канд. техн. наук	Половко А.П. – заступник головного редактора
д-р техн. наук	Гащук П.М.
д-р техн. наук	Грицюк Ю.І.
д-р техн. наук	Гудим В.І.
д-р техн. наук	Гуліда Е.М.
д-р психол. наук	Кривописина О.А.
д-р с.-г. наук	Кузик А.Д.
д-р техн. наук	Рак Ю.П.
д-р техн. наук	Семерак М.М.
д-р фіз.-мат. наук	Стародуб Ю.П.
д-р фіз.-мат. наук	Тацій Р.М.
канд. техн. наук	Башинський О.І.
канд. геолог. наук	Карабин В.В.
канд. техн. наук	Кирилів Я.Б.
канд. фіз.-мат. наук	Меньшикова О.В.
канд. хім. наук	Мірус О.Л.
канд. техн. наук	Пархоменко Р.В.
канд. техн. наук	Рудик Ю.І.
канд. техн. наук	Шелюх Ю.Є.

- розвиток суб’єктивного почуття цілісності особистості, переживання своєї ідентичності;
- створення позитивного Я-образу; усвідомлення власних життєвих цінностей;
- збільшення гнучкості та адаптивності поведінки у вирішенні конфліктів;
- формування навичок встановлення нових соціальних контактів;
- вироблення навичок сприйняття часової перспективи та активізація процесу усвідомлення власних досягнень.

Отже, соціально-психологічний тренінг дав можливість учасникам розширити межі усвідомлення свого Я, конкретизувати ідентифікаційну матрицю в структурі самосвідомості, визначити пріоритетні соціальні ідентичності, що домінують в структурі категоріальної системи Я-концепції. Водночас, показав перспективність подальшого дослідження даної проблеми.

Література:

1. Буякас Т. М. О проблемах становления чувства самоидентичности у студентов-психологов // Вестн. Моск. ун-та: Сер. 14: Психология. – 2000. – №1. – С. 56-62.
2. Психогимнастика в тренинге / Под ред. Н.Ю.Хряцовой. – СПб.: “Речь”, Институт тренинга, 2001. – 256 с.
3. Ромек В. Г. Тренинг уверенности в межличностных отношениях. – СПб.: Речь, 2002. – 175 с.
4. Яценко Т.С. Теоретичні передумови психологічної практики // Вісник АПН України. – К., 1994. – №1. – С.66-77.
5. Рудестам К. Групповая психотерапия. – СПб.: Питер, 1998. – 375 с.
6. Карамушка Л.М. Попередження та подолання конфліктів в установах середньої освіти. – К., 1994. – 53 с.

УДК. 316.62

ВПЛИВ НАТОВПУ НА ПОВЕДІНКУ ЛЮДИНИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Лучковська У. Ю.

Гнатинин І.Л., канд. пед. наук,
старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Сьогодні у світі надзвичайно складна політична ситуація, яка торкається кожного громадянина, незалежно від соціального статусу, країни проживання та уподобань. Метою тез є розгляд проблеми поведінки людини в натовпі в умовах надзвичайної ситуації (бунт, мітинг, страйк тощо).

Аналіз літератури про психологію масової поведінки показує, що цією проблемою цікавилось багато дослідників: К. Юнг, Г. Ле Бон, З. Фрейд, Г. Тард, Е. Канетті та багато інших.

Проведене дослідження численних теоретичних праць, дало змогу виокремити зв'язок системи «людина-натовп». Для того, щоб зрозуміти такий механізм взаємодії, потрібно визначитись з цими поняттями з точки зору соціальної психології. Натовп – тимчасове і неорганізоване зібрання людей, які перебувають у безпосередній фізичній близькості і мають спільний об'єкт зацікавлення [2]. Коли людина потрапляє в натовп, всі її подальші вчинки є результатом взаємодії з оточенням. Характеристика натовпу за В. Москаленко пояснює, чому він має такий потужний вплив. Коли людина потрапляє у велику групу, то зменшується міжособистісний контакт завдяки зменшенню вербальної комунікації [3].

В натовпі панує підвищена агресія, безцільна фізична активність, низький самоконтроль. Маса безцільно пересувається до тих пір, поки не виділиться лідер, який буде вказувати шлях. Натовп об'єднує спільна мета, він є імпульсивним й швидко реагує на вказівки лідера. Важливим способом дії механізму зараження натовпу є ухиляння від неіснуючих пе-

решкод, зараження ілюзіями, відсутність творчої діяльності [3]. Такий механізм розглядав Т. Олпорт, згідно твердження якого, людина заряджає своєю поведінкою іншого, бачить і чує лише його реакцію та в результаті заряджається від нього сама, тим самим підсилює власну збудливість і агресію. В умовах надзвичайних ситуацій в людини вмикається інстинкт самозбереження, психіка включає механізм витіснення та раціоналізації.

Вимикаються всі моральні та соціальні цінності, тобто людина намагається створити собі безпеку згідно піраміди Маслоу. Варто пам'ятати, що надзвичайна ситуація є важкою для людини як у фізичному, так і в психологічному плані. Вона вимикає емоційно-вольову стійкість, проте використовує усі особисті можливості для збереження життя.

Існують певні рекомендації щодо поведінки у натовпі. Найкращий спосіб не загинути в натовпі – не потрапляти в нього, не рухатись проти натовпу. Варто пам'ятати, що люди не помічають того, хто знаходиться поруч. Для них головне – зберегти своє життя будь-якою ціною. Щоб не допустити власної загибелі не можна панікувати, потрібно намагатись при можливості допомогти іншим, дбати про свій спокій та спокій оточуючих [3].

З. Фрейд у роботі «Масова психологія і аналіз людського «Я» пов'язував зміну поведінки людини у масах з ідентифікацією. Для нього велику роль в соціальному устрої світу відіграло навіювання, наслідування, підпорядкування лідерів (вожаку). Фрейда цікавило питання, чому в масах зникають моральні заборони, натомість панують емоційність та інстинкти. Також він говорив про те, що людина є зв'язаною в масах, оскільки з однієї сторони вона регулюється масовими індивідами, з іншої – вождем. Кожна людина є зв'язаною з певною масою: національність, церковна громада, раса та ін. Проте вона може перерости ідентифікацію і піднятися до рівня незалежності. Еротична ідентифікація переважає в людини, коли вона є незалежною від мас. Коли ж вона знаходиться серед інших, то в неї переважає мімічна ідентифікація – коли маси втілюють те, з чим людина хотіла б себе ідентифікувати [5].

Дослідник мас і натовпу Г. Лебон говорить про те, що маси завжди діють під хвилиним поривом і порівнює їх з листям, яке під дією вітру здіймається, а після припинення знову падає на землю. Також він визначає різний характер мас залежно від характеру національності, порівнюючи латинську і англосаксонську громади. Латинська громада має гоноровий, «жіночий» характер, де керуючись емоціями, можна піднятися досить високо, але при цьому дуже швидко бути скинутим. А англосаксонська громада починає заворушення, як тільки виникає найменша загроза їх правам та спокою [1].

Отже, натовп є слабо керованою групою людей, у яких немає чіткої мети, вони керуються лише певним емоційним станом, де людей об'єднує просторова близькість. Натовп відрізняється від соціальної групи тим, що в соціальній групі людей єдине інтелектуальний, моральний інтерес, що приносить якусь користь людям, натовп же включає у себе, здебільшого, хаос. Подолання негативних впливів натовпу, значною мірою, визначається здібністю людини до збереження спокою та рівноваги.

Література:

1. Лебон Г. Психология народов и масс. / Перевод с франц. А. Фридмана, Э. Пименовой. – СПб., 198
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Посібник. / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2003. – 448 с.
3. Москаленко В. В. Психологія соціального впливу: навч. пос. / В. В. Москаленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 448 с.
4. Танчин І.З. Соціологія: навч. пос. / І.З.Танчин. – К.: Знання, 3-тє вид., перероб. і доп. 2008. – 351 с.
5. Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого «Я» / З.Фрейд // Преступная толпа – М., 1998.